

UVODNIK za 100. - ti broj *Poučka*

Stigli smo do 100. tog broja *Poučka*! Dvadeset i pet godina izlaženja časopisa odlična je prilika i za osvrnuti se na postignuto, ali i za razmotriti buduće mogućnosti. U uvodniku 40. broja *Poučka* povodom deset godina izlaženja dan je osvrt o zastupljenosti članaka s obzirom na koncept prema kojemu su objavljeni članci svrstavani u sljedeće grupe:

- Iz nastavne prakse
- Iz povijesti matematike
- Iz informatike
- Matematika izvan matematike
- Zadaci i problemi
- Informacije i prikazi.

Uz to su dodatno objavljivani stručno-metodički članci preneseni iz drugih izvora. Takav je koncept, u malo izmijenjenom obliku, zadržan i u ovih idućih 15 godina. Međutim, na ove grupacije ni ne treba gledati kao na striktnu klasifikaciju objavljenih članaka, već prije svega kao na smjernice na vrste članaka i teme o kojima bismo voljeli da se piše u *Poučku*. Želja nam je da *Poučak* u našem okruženju bude središnje mjesto na kojem se susreću i izmjenjuju iskustva nastavne prakse i tako potiče konstruktivna rasprava unutar matematičke zajednice. Zbog toga je jedna od smjernica nakon prvih deset godina, a aktualna je i danas, bila da u rubrici *Iz nastavne prakse* trebamo dodatno privući članke u kojima se prenose neposredna iskustva iz učionice. Ovom prilikom pozivamo nastavnike da se uključe u ovu rubriku i podijele iskustva iz vlastite nastave. To može biti i u obliku nove forme članaka koju smo nazvali *Notica (o ili iz)*... koja ne iziskuje klasičnu strukturu od uvoda do zaključka sa literaturom već je puno neformalnija i kraća, ne bi trebala biti dulja od dvije stranice. Ideja je da *Notica* omogući autoru pisanje o interesantnom problemu, a oslobođeno straha da to što pišemo nije količinski dovoljno veliko za objavljivanje.

Izuzetno nam je drago što je zaživjela nova grupa radova, namijenjena samostalnim studentskim radovima. Nadamo se da će rasti broj i ovih radova, kao i dosadašnjih zajedničkih radova nastavnika i studenata. Pozivamo nastavnike da potaknu studente, pa čak i zainteresirane učenike, da se uključe u pisanje matematičkih radova jer to, uz produbljivanje matematičkog znanja, može doprinijeti i razvoju matematičke pismenosti, komunikacijskih i prezentacijskih vještina, te osnažiti motivaciju i samostalnost.

Jedan od zaključaka nakon deset godina bio je da treba povećati broj članaka iz matematike izvan matematike, povijesti matematike, informatike, te prikaza iz života matematičke zajednice. I sada se slažemo s tim zaključkom i u nastavku ćemo se kratko osvrnuti na svaku od tih rubrika.

Sam naziv rubrike *Matematika izvan matematike* nameće pitanje njezinog opsega, odnosno što sve obuhvaćamo pod terminom *matematičkih tema* i *matematičke zajednice*. Jasno je da zajednicu prije svega čine svi nastavnici matematike od osnovne škole do visokoškolskih

ustanova, te svi matematičari kojima nastava matematike nije u opisu zanimanja. To bi bila matematička zajednica u užem smislu. No što bi bila matematička zajednica u širem smislu kad se govori o nastavi matematike? Istaknimo da unutar nje važno mjesto mogu zauzeti i svi nastavnici koji imaju dodirnih točaka s matematikom. Tradicionalno je matematika ključan alat u tehničkim predmetima, no danas matematika nalazi svoje primjene u puno širem broju predmeta, od prirodnih do društvenih znanosti. Budući da je od najranije dobi djeteta nužno skrbiti o primjerenom, a time što kvalitetnijem pristupu matematičkim sadržajima, potrebno je istaknuti da su upravo učitelji razredne nastave, kao i odgojitelji u predškolskim ustanovama, bitan dio šire matematičke zajednice. Matematička zajednica bez pomoći opće odgojnih teorija neće moći odgovoriti na sve izazove koji nas očekuju u budućnosti matematičkog obrazovanja. Stoga vrata matematičke zajednice moraju biti uvijek otvorena upravo za kolegice i kolege drugih znanstvenih područja kojima je predmet istraživanja matematičko obrazovanje, i to posebno onih koja su povezana s kognitivnim razvojem djeteta.

Iz povijesti matematike objavili smo nisku članaka posvećenih hrvatskim matematičarima i matematičarima koji su značajno utjecali na razvoj matematike u Hrvatskoj, poput Hermana Dalmatina, Frane Petrića, Marina Getaldića i Rudera Boškovića. Uz ovu, malo stariju generaciju matematičara, tu su i matematičari poput Vladimira Varičaka, Jurja Majcena i Stjepana Bohničeka koji su obilježili začetke sveučilišne nastave matematike u Hrvatskoj. Dodatno, tu su i članci posvećeni našim dragim kolegicama i kolegama, s ciljem da zabilježimo sjećanje na njih.

Uz 6. Kongres nastavnika matematike, na prijedlog uredništva *Poučka*, Izvršni odbor Hrvatskog matematičkog društva donio je odluku da se pošalje poziv svim izlagačima na Kongresu nastavnika da na osnovu svog izlaganja pripreme članak koji će biti objavljen u brojevima *Poučka* između dva kongresa. Na taj je način u *Poučku* objavljen velik broj vrijednih članaka. Na 10. Kongresu uvedena je i Sekcija za informatiku. Vjerujemo da će ovo biti i dodatni poticaj za povećanje broja radova iz područja informatike.

Za članke iz rubrike *Informacije i prikazi* prvenstveno se oslanjamo se na mrežne stranice HMD-a. Stranica je nedavno modernizirana i uključuje brojne dodatne sadržaje. No i dalje smo dojma da nam „ispod radara” prolaze brojna predavanja i projekti u koje su uključeni naši nastavnici pa vas ovim putem pozivamo da nam javite i pišete o svim događajima s matematičkim sadržajima za koje mislite da je vrijedno obilježiti.

Za kraj, jedna izuzetno lijepa vijest. HMD je, s ciljem poticanja unapređenja znanstvene i stručne komunikacije i podizanja kvalitete stručnih priloga, donio odluku da će se svake dvije godine, u sklopu Kongresa nastavnika matematike RH, dodjeliti *Priznanja Hrvatskog matematičkog društva za stručne radove*. Priznanja se dodjeljuje na temelju glasova članova društva i ove su godine dodijeljena prvi put. Više o nagradi i dobitnicima možete pročitati na poveznici <https://matematika.hr/priznanja20222023#poucak>.

Ovom prilikom želimo zahvaliti svim kolegicama i kolegama koji su kroz ovih dvadeset i pet godina sudjelovali u kreiranju *Poučka* i sve vas pozvati na buduću suradnju!

U Zagrebu, prosinca 2024.

UREDNICI

ZVONIMIR ŠIKIĆ (BROJEVI 1 – 38)
TOMISLAV ŠIKIĆ (BROJEVI 39 – 67)
GORAN TRUPČEVIĆ (BROJEVI 68 – 92)
ANĐA VALENT (BROJEVI 93 – 100)

Naslovnice Ninoslava Kunca

Naslovnica 100. broja Poučka sadrži kolaž starijih naslovnica koje je za Poučak dizajnirao poznati likovni umjetnik Ninoslav Kunc. Ninoslav Kunc (Zagreb, 1957.) svestrani je likovni umjetnik. Osim ilustracijom, bavi se crtanjem stripova, karikatura i grafičkim dizajnom. Najveći dio svoje profesionalne karijere proveo je kao samostalni umjetnik pri Hrvatskoj zajednici samostalnih umjetnika. Bio je član grupe „Novi kvadrat” koja je ostavila značajan trag na likovnoj sceni 70-tih godina prošlog stoljeća. Ilustrirao je preko 80 naslova za djecu, ponajprije pripovijedaka, romana i slikovnica. Za svoj rad dobio je niz priznanja i nagrada, među ostalim i nagradu „Oktavijan” za animirani film, te nagradu „Andrija Maurović” za životno djelo na području hrvatskog stripa.

U nastavku slijedi nekoliko takvih naslovnica s portretima istaknutih hrvatskih matematičara (Vladimir Devidé, Zdravko Kurnik, Vladimir Varićak i Faust Vrančić), te dobitnika Fieldsove medalje (Pierre Deligne, Alexander Grothendieck, Lars Hörmander, Maryam Mirzakhani, John Nash i Maryna Viazovska).

